

Bijeenkomst Wonen en ouderenzorg Stedelijk huurdersplatform 's-Hertogenbosch

Inleiding

Op 6 november 2023 heeft het Stedelijk Huurdersplatform 's-Hertogenbosch (SHP) een bijeenkomst georganiseerd over het toekomstige beleid voor wonen en ouderenzorg in 's-Hertogenbosch. Het doel van deze bijeenkomst was om de ideeën en suggesties op te halen bij huurders en andere betrokkenen, zoals medewerkers van woningcorporaties. De bijeenkomst was druk bezocht met ongeveer 80 deelnemers.

Presentatie wethouder Pieter-Paul Slikker

Wethouder Pieter-Paul Slikker gaf de aftrap voor het gesprek met een inleiding. Hij gaf aan dat er nu al veel signalen zijn waaruit blijkt dat de ouderenzorg onder druk staat. De verwachting is dat in de toekomst de vraag naar ouderenzorg alleen nog maar zal stijgen, terwijl het aantal zorgmedewerkers niet mee zal stijgen met de gegroeide vraag. De gemeente is daarom op zoek naar maatregelen die genomen kunnen worden om de druk op de zorg te verlichten en ouderen zo lang mogelijk te laten wonen op een manier die aansluit bij hun wensen en behoeften.

Niet alleen de gemeente maakt zich zorgen over deze ontwikkelingen: de maatschappelijke urgentie wordt ook gezien vanuit andere bestuurslagen, zoals het Rijk en Provincie. Dat blijkt ondermeer uit verschillende programma's zoals:

- Nationaal programma wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen
 - *Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan*
- Nationale Bouw- en woonagenda: programma wonen en zorg voor ouderen
 - *woningen realiseren voor de sterk groeiende groep ouderen (290.000 van de 900.000 te bouwen woningen tot 2030)*
 - *bewustwording en tijdig verhuizen (doorstroming)*
 - *de openbare ruimte passend inrichten voor ouderen (leefomgeving)*
- Wet Versterking Regie Volkshuisvesting
 - *Verplicht Gemeentelijk Volkshuisvestelijk Programma per 1-1-2026 met expliciete aandacht voor wonen en zorg en aandachtsgroepen*

Wethouder Slikker beschreef kort de lokale ambitie op het gebied van Wonen en Zorg:

- Bestuursakkoord 'Slagkracht en Ambitie':
"We maken een woonzorgvisie met scherpe keuzes over de grote opgave rond wonen en zorg, inclusief mantelzorgwoningen."
- Meerjarige prestatieafspraken:
"Op basis van de resultaten uit het onderzoek naar vraag en aanbod (huidige en toekomstig) van wonen en zorg voor ouderen, bepalen we de opgave en de vervolgstappen. Daarbij beginnen we met een gezamenlijk op te stellen woonzorgvisie, waartoe de gemeente het initiatief neemt."
- Ambitie en urgentie bij betrokken stakeholders

We beginnen niet op '0' en er zijn al veel goede voorbeelden in onze gemeente 's-Hertogenbosch, bijvoorbeeld:

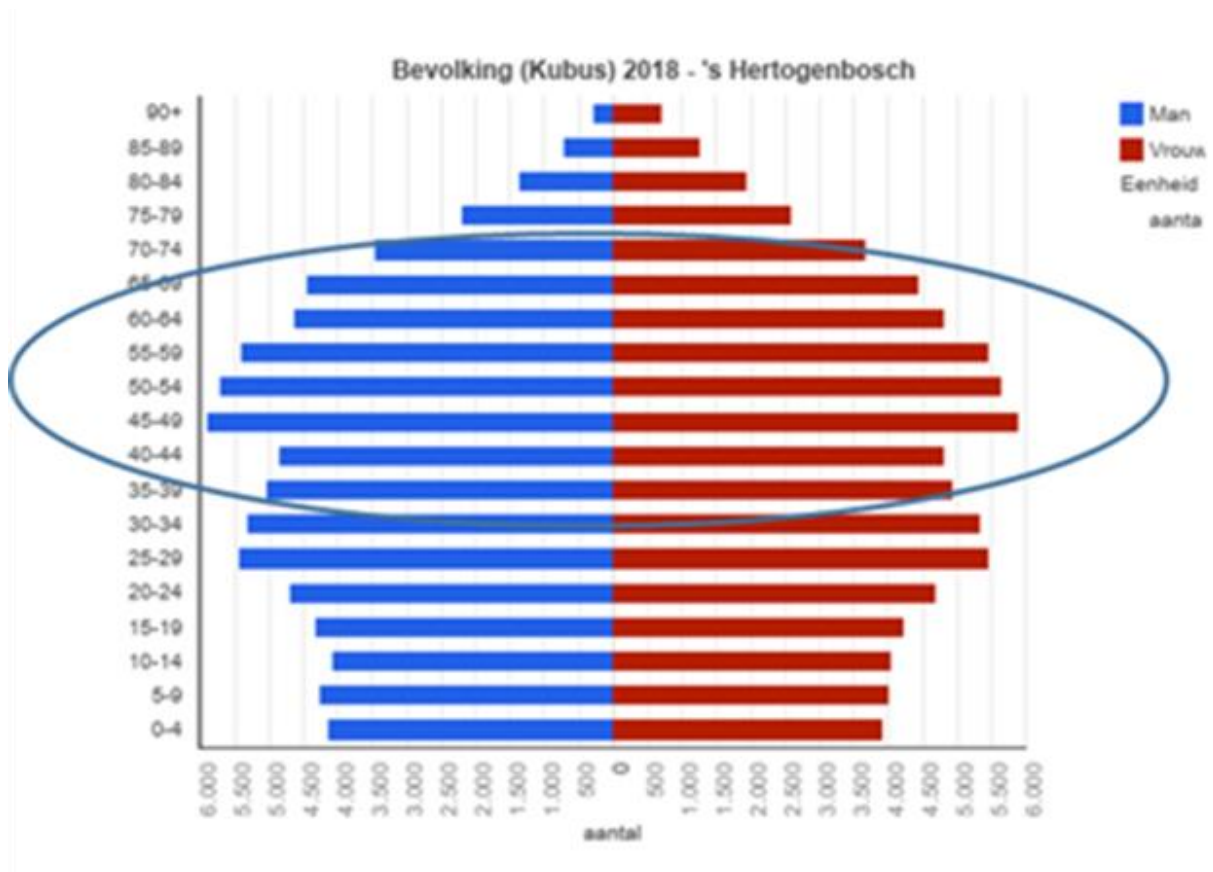
- Alexanderven en Wijk 't Ven: zelfstandig wonen met zorg in de buurt
- T-Huiz: Zorg en techniek
- Zuiderschans: anders samenleven
- Sociale benadering dementie
- Oosterburen: samen leven, samen zorgen
- Zilverpoort: zorg dichtbij dementie

Wethouder Slikker beschreef de trends en ontwikkelingen, die van belang zijn voor de organisatie van het wonen en de ouderenzorg nu en in de toekomst.

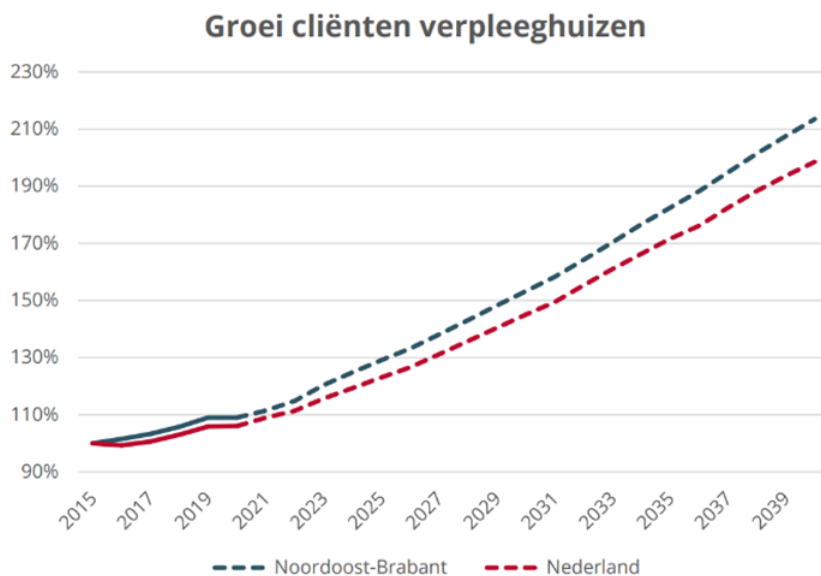
1. Dubbele vergrijzing

- + Mensen worden steeds ouder en er komen relatief meer ouderen
- + Senioren zijn steeds vaker en langer zelfstandig en zelfredzaam
- + Senioren blijven langer vitaal
- Toename van ziekten zoals dementie, Parkinson
- Toename van de druk op mantelzorgers, waarbij specifieke aandacht nodig is voor de houdbaarheid van het stelsel van naastenzorg, m.n. in islamitische gemeenschap maar ook in andere specifieke delen van de samenleving.

2. Scheiden van Wonen en Zorg

- Beperkte toegang tot verpleeghuis: de autonome groei van de vraag naar verpleeghuisplaatsen maakt dat de wachttijden oplopen en het steeds vaker uitloopt op urgente plaatsingen. Verpleeghuis verwordt bijna tot een Hospice (gem. verblijf 9 maanden)
- Zorg verschuift naar de eigen woning en omgeving (langer zelfstandig thuis)

3. Uitdagingen in bestaand vastgoed

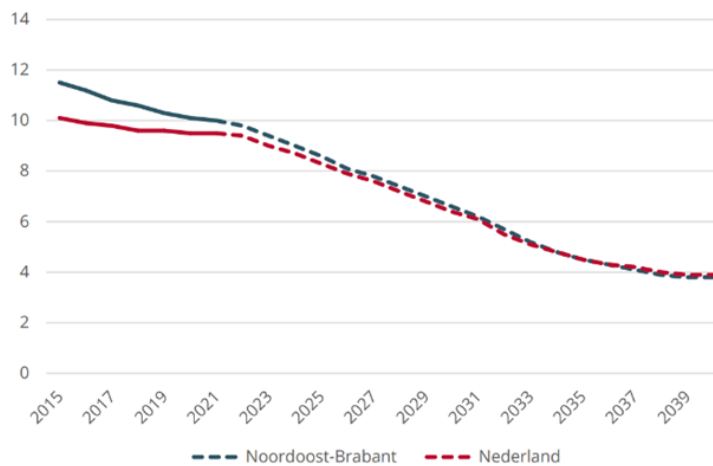
- Verdunning huishoudens (minder bewoners per woning) , zorggeschiktheid van de woningen

Te realiseren (zorg)woningen voor 's-Hertogenbosch t/m 2030	
Nultredewoningen	1.700
Geclusterde woonvorm	800
Verpleegzorgplekken	400

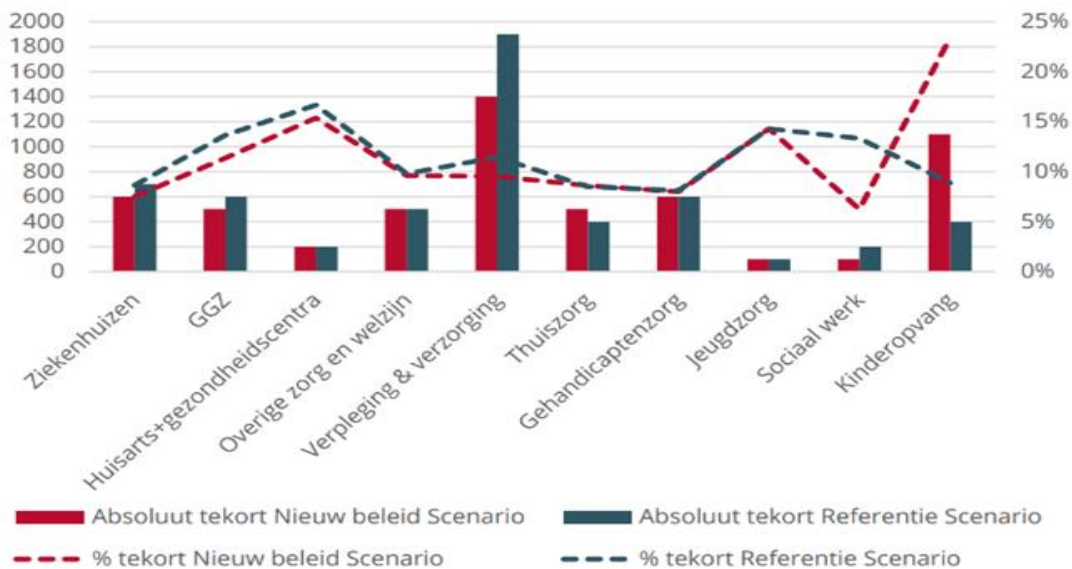
4. Personeelskrachte en betaalbaarheid in de zorg

- Toenemend tekort aan (zorg)personeel en mantelzorg
- Zorg steeds meer verspreid (inefficiënt)
- (Hoe) kan de samenleving het toenemende tekort aan zorgpersoneel opvangen? Uitbreiding verpleeghuis is ook hierom geen optie. Nu al staan bedden leeg wegens te weinig personeel

Mantelzorgpotentieel, prognose

Tekorten in Noord-Brabant in 2032

5. Toename technologie & digitalisering

- + Kansen voor contact en zorg op afstand, het gebruik van technologie in huis (domotica)
- Digitale kloof, menselijk contact onder druk

Wethouder Slikker gaf een toelichting op het eerste Bossche burgerberaad, dat de gemeente organiseert om de inbreng van de Bosschenaren te krijgen over het vraagstuk hoe we gezien de dubbele vergrijzing kunnen komen tot een zorgzame samenleving. 120 Inwoners, die een dwarsdoorsnede van de gemeente vormen gaan zich hierover buigen. Het inwonersrapport wordt openbaar en biedt richting voor de lokale Bossche woonzorgvisie.

Gesprekstafels

Na de presentatie van de wethouder hebben de deelnemers aan de bijeenkomst gesprekstafels gevormd, waarbij ze aan tafel in gesprek gingen over de volgende vragen en discussieonderwerpen:

1. Welke wensen heb je/ zou je hebben om als oudere prettig te kunnen wonen?
2. Wat betekent dat voor het huis, de buurt en noodzakelijke voorzieningen?
3. Zou je willen verhuizen als je meer zorg of minder woonruimte nodig hebt en wat is daarvoor dan nodig?
4. Welke ondersteuning zou je nodig hebben en wat zou je zelf kunnen regelen?
5. Welke ideeën en oplossingen heb je om de verwachte problemen (te weinig personeel en mantelzorg, hoge kosten) bij de zorg voor ouderen kleiner te maken?

De ideeën die daarbij besproken werden zijn op post-its gezet, die daarna per vraag bij elkaar gezet zijn. De gesprekken over de vragen waren erg levendig en leidden tot de onderstaande opmerkingen, suggesties en stellingen.

Vraag 1 : Welke wensen heb je/ zou je hebben om als oudere prettig te kunnen wonen?

Antislipmat, Strips onder de mat, Gelijkvloers
Intercom / kijkog , Brede deuren , Veiligheid, Ontmoetingsruimte
Mensen van 'hetzelfde allooi', Eigen buurt, Vertrouwde omgeving
Sociale contacten, Dicht bij voorzieningen, Keuzevrijheid flat
Zo lang mogelijk in eigen wijk , Niet gemengd wonen ivm geluid / overlast / eenzaamheid
Verhoogd toilet, Inlopdouche , Aanpassingen in woning om ongemakken op te lossen
Sociale middenhuur, Duurzaam, Toegankelijkheid [rolstoel / rollator / scootmobiel]
Sociale contacten, Eigen regie, Woonruimte genoeg, Steun, Hulp, Gezelligheid
Wonen in gemeenschap, niet anoniem wonen, Vertrouwde burens
In flat genoeg liften, Recreatie ruimte, Fijne burens
Vrijwilligers, Bekendheid bij mensen van online diensten
Toegankelijke trottoirs [rolstoel / rollator / scootmobiel] zonder obstakels
Label 65+ wijzigen in 50+ om wat jongeren in de buurt te krijgen

Vraag 2 : Wat betekent dat voor het huis, de buurt en noodzakelijke voorzieningen?

Huis zonder obstakels, Ontmoetingsplek, Park in de buurt, Openbaar vervoer, Winkels
Gezondheidszorg in directe omgeving, Sommige huizen bieden niet het gemak,
Gelijkvloers, liften, Brede deuren, Geen drempels, Technieken, Scootmobiel
Bejaardensoos, Sportvoorzieningen, Voor dezelfde woning meer betalen bij verhuizing
Op tijd nadenken hoe je wilt gaan wonen, Betaalbaar, Huurgewenning, Bushalte, Zebepad,
Buurtzorg, Groenvoorziening, Bibliotheek, Alles op loopafstand
Goede contacten, Simpelere aanvragen voorzieningen
Sommige mensen komen niet meer voor Sociale huur in aanmerking
Sommige huizen zijn te groot [veel werk, tuin te groot, te veel ruimte]
Sociale contacten, goede communicatie, veilig, rustplaatsen
Op maat schakelen bij calamiteiten, Defibrillator in de buurt, Rustige buurt
Bewoners selecteren, Gemaksinstrumenten beter van tevoren aanbrengen dan tijdens
bewoning

Vraag 3 : Zou je willen verhuizen als je meer zorg of minder woonruimte nodig hebt en wat is daarvoor dan nodig?

Aanleunwoning met moderne voorzieningen, lift naar bejaardenhuis, persoonlijke situatie

Niet te klein wonen (min. 2 slaapkamers), Nadenken over juiste woonvormen,
Woonomgeving levensbestendig
Verhuizen alleen als ik niet voor mezelf kan zorgen, Zuiderschans goed voorbeeld
Geschikte woningen, Lift en zorg dichtbij, Zo lang mogelijk op jezelf blijven wonen.
Concept Zuiderschans, Verhuizen naar woning waar ik mensen kan ontmoeten
Wellicht verzorgingstehuis, Ondersteuning thuissituatie, Betaalbaar blijven, Niet te klein

Vraag 4 : Welke ondersteuning zou je nodig hebben en wat zou je zelf kunnen regelen?

Praktische hulp bij verhuizing, WMO, T-huiz, Ondersteuning bij alle “papierwinkel”
Specifieke ondersteuning die jij nodig hebt, Persoonlijke ondersteuning en zorg
Op sociaal gebied technische ondersteuning [domotica], Goed netwerk, Hulp vragen
Zelf regelen [hulp vragen, initiatief tonen, vervoer regelen]
Boodschappen doen, schoonmaken, kleine klusjes, Met tweeën weinig hulp nodig
Indien nodig kinderen of kleinkinderen om hulp vragen
Familie, burens, vrienden, Thuiszorg, Hulp overheid, Zo lang mogelijk alles zelf doen
Terug naar bejaardentehuis
Buurt kan zelf sociale contacten onderhouden d.m.v. ontmoetingsplek.
Meer aansluitingen scootmobielen.

Vraag 5 : Welke ideeën en oplossingen heb je om de verwachte problemen (te weinig personeel en mantelzorg, hoge kosten) bij de zorg voor ouderen kleiner te maken?

Jongeren bewust maken bij mogelijkheden en onmogelijkheden van het zorgprobleem
Minder bureaucratie, Zorgkosten naar vermogen laten betalen
Rekening houden met toekomstige woningbouw, Samenwonen heeft vaak financiële gevolgen.
Samen naar oplossingen zoeken, Burenhulp, Aandacht, Boodschappen doen, Lief / Leed
De buurt moet meer integreren, Elkaar helpen, Meer techniek om te ondersteunen
Betere contracten en betaling zorgverleners, Zorgen voor elkaar, Management laag eruit
Ziektekosten verzekeraar opheffen, terug naar het Ziekenfonds!!
Bewoners meer met elkaar praten, Verzorgingshuis terug zoals 25 jaar geleden met ruimte en moderne visie om eenzaamheid tegen te gaan
Sociale activiteiten moeten terug komen in de samenleving, Zorg voor elkaar, Kleinschalige zorg, Ook mensen werven zonder zorgachtergrond, waar het hart op de juiste plaats zit [kunnen onder supervisie werken]

Diverse opmerkingen / vragen :

Geclusterd wonen in een wijk, samen in 1 complex, zorg in nabijheid, lage zorgkosten
PGB —> VPT, regelgeving minder maar wordt steeds meer.
Goed voorbeeld is o.a. Het Andere Wonen De Compagnie (Kruiskamp)

Gezamenlijke discussie en samenvatting

Aan de hand van de uitkomsten van de gesprekstafels is gezamenlijk verder gepraat over de wensen voor en ideeën over de toekomstige woon- en zorgvoorzieningen voor ouderen. Natuurlijk heeft niet iedereen dezelfde wensen, maar de onderstaande ideeën werden tijdens de bijeenkomst breed gedeeld:

- Wonen in de vertrouwde omgeving
- Aandacht voor elkaar en sociale contacten

- Voorzieningen (medisch, winkels, vervoer) bereikbaar
- Geen erg kleine wooneenheden
- Veilige woonomgeving, zowel binnenshuis als daarbuiten
- Betaalbaar ook voor huurders met een beperkt inkomen
- Als stel bij elkaar kunnen blijven, ook als een van de twee meer hulp/zorg nodig heeft dan je zelf kunt geven/organiseren
- Ontmoetingsplekken dichtbij.

